

SZARVAS és VIDEKE

TÁRSADALMI ÉS SZPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Beliczey-utca 11. szám, hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 8 kor. — Félévre . . . 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor. — Egyes szám . 16 fill.

Kiadóhivatal:
Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hova az elő-
fizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad
Kiadó a lap tulajdonos SÁMUEL ADOLF

Itt az ősz.

Még derős fényben, csalfa meleggel tűz le a naps ugár, még zöld díszben pompáznak a fák, de az enyészet már megkezdte csendes munkáját. A buja, pompázó nyárnak vége: itt az ősz.

A természetben az ősz az enyészetnek, a zajtalan elmúlásnak a szimbóluma. Nem így az emberi társadalom életében. Itt a tikkadt nyári napok elmulta egy új munkaév megkezdését jelenti. A kánikulában ellankadt társas élet új frissességgel pezsdül fel. Művészetben, tudományban, de iparban, kereskedelemben is, szóval a gazdasági élet egész vonalán új lendületet vesz a munka. Munkás kezek ismét felfelé emelik a pihenő pörölyöket: a pangást zsi-bongó, vidám élet váltja fel, a zsi-bongó szervek új rugékonysággal fognak a termelés nagy munkájához.

Szóval az ősz évszaka a munka jegyében következik az emberiségre. A munka a szorgos, öntudatos tevékenység az a mindennél értékesebb erő, az egyetlen igazi talizmán, amely egyedül hozza meg a biztos gyümölcsöt, amely egyedül biztosítja az élet legbecsesebb javait. A tisztas polgári jólétet és az embertársak becsülését.

De, hogy a munka eredménnyel járjon, kell, hogy öntudatos is legyen. Kereskedő, iparos, gazda egyaránt szükséges, hogy termelését a fejlett igényekhez, a verseny mindinkább erősödő követelményeihez alkalmazza. Sikert, eredményt, nemzeti gazdaságunkra hasznot csak az ily munka érhet el.

Kétségtelen valóság, melyet eltagadni nem lehet, hogy minden irányban erősödünk. A nem-

zetek nagy versenyében, a párisi világkiállításon, a hol nálunknál sokszorosa a fejlettebb kulturájú nemzetek jelentek meg produkciójuk legjavával, nemcsak figyelmet ébresztettünk, de a nélkül, hogy e fényt büszságnak nagyitáná, sok tekintetben egyenesen feltüntünk és végeredményben becsülettel állítottuk meg helyünket. Ifjú kulturánk dus fellendülése bámulattal töltötte el az értő külföldet és a világversenybe való ez első kilépésünket elismerés és siker kísérte.

Nem szabad, hogy ez eredmény megmámorítson bennünket, Még sok a tennivaló. Sok mindent csak ezután kell kezdenünk, sok kezdetlegest tökéletesíteni, sok félig készet befejeznünk. A dicsőség mámore tehát ne szálljon a fejünkbe.

De viszont őrizkedjünk a másik végétől. Tagadhatlan, hogy gazdasági életünk egén sötét felhők tornyosulnak. A vállalkozási kedv csökken, a külföldi tőke körül bennünket, a gazdasági tevékenység minden terén aggasztó pénzhány mutatkozik. E szimptomák ne csüggeszsenek. Dolgozzunk mindannyian, nem csökkenő kitalással. Teljesítsük mindannyian kötelességünket. Iparunk és kereskedelmünk vezetése biztos, erős kezekben van. Hegedűs és Darányi mindketten öntudatos, modern, nagystilű emberek. Az üdvös reformok egész sora várja már életbeléptetését és számos más üdvös terv áll a megvalósulás előtt.

Nem kell tehát sem elbizakodnunk, sem a csüggedésnek átadni magunkat. Vegye komolyan a haza minden polgára köteleességét és iparkodjék hivatását betölteni, nem tévesztve szem előtt azt a nagy igazságot, hogy a magányosok jóléte fokozza a közjót, az általános gyarapodás

pedig csak feltétlen javára szolgál az egyénnek is. E kölcsönös visszahatás előidézésére törekedjünk erőnkhez képest mindannyian, és megtaláljuk a módját, a mely egy bő és hatalmas Magyarország felépüléséhez vezet.

65
1900 kpv.

Szarvas község központi választmánya.

Hirdetmény.

Alólirottak értesítjük Szarvas város közönségét, hogy Gróf Csáky Albin országgyűlési képviselőnk lemondása folytán Szarvas város választókerülete új képviselőt választ.

A választás 1900 évi november hó 5-én a község házában fog megtörténni 2 szavazó küldöttség előtt. És pedig az I. és II-ik tizedbeli vagyis az 1 ső házszámtól a 977 házszám alatt lakó választó polgárok az I. szavazó küldöttség előtt a község háza tanácstermében; a III. és IV-ik tizedbeli, vagyis a 978 házszámtól 1830 házszámig lakó választó polgárok a II-ik szavazó küldöttség előtt a község háza Golián jegyzői irodájában fognak szavazni.

A választást vezető szavazó küldöttségi tagok a következők lesznek:

Választási elnök és az I. szavazatszedő küldöttség elnöke Dr. Lengyel Sándor, helyettese: Dr. Sziráczy János, jegyző Oláh Miklós, helyettese Simkovicz Gyula.

Előjárósági tagok: Melis János bíró és Boros György esküdt.

A II-ik szavazó küldöttség elnöke Dr. Szemző Gyula, helyettese: Salacz József, Jegyző: Udvardy Sándor, helyettese: Péteri József.

Előjárósági tagok: Kovács János tvbíró és Kozsuch István esküdt.

SZARVAS és VIDEKE TÁRCZÁJA.

Dal.

Tudtam egy dalt. Elfeled'em.
Boldogságom eltemettem.
Most a szél sir csak helyettem.

A levél hull. Száll a golyó.
Bus szívennénk nincs lakója.
Bűnül ezt fel kinék rója?

Most sajog még. Majd kibékül
És elszunnyad árván, végül
Tavasza nélkül, dalok nélkül.

Rudnyánszky Gyula.

Egy új történelmi mű.

(Mika Sándor: A hűbériség és a kereszties hadjáratok kora.
A Nagy Képes Világtörténet V. kötete. Budapest 1890.

„Minden do'og foglalatokozdik azzal, hogy megírja a maga történetét. A bolygó, a kavics, árnyékától

kísérve halad tova. A legördülő szikla nyomot hagy maga után a hegyoldalon, a folyam árkot tör a földben az állatok csontjaitat hagyják a rétegben s a moszat és a falevél szerény emlékirását a közsében. A hulló vízcsöpp beyomul a homokba vagy kivájja a követ. Az ember minden cselekménye belesírja magát társai emlékezetébe s az őnmaga arcába és modorába. A lég hangokkal van tele, az ég jelekkel; a föld csupa emlékirat és névalírás s minden tárgy oly utmutatásokkal van teleírva, melyek beszélnek az értelmeseknek.”

Ezt írja Emerson, a nagy amerikai essayíró s mindez fokozatban áll az emberiségre. Minden érzelme az emberiségnek nyomot hagy maga után. Egy szenvedély sem illanhat el úgy, hogy emléke ne maradna; egy vágy sem száll el feltelenül a föld színéről.

A szenvedélyek kavargása soha sem volt fékteleőbb és misztikusabb, mint a középkorban.

Az egész korszak fölött a vallásosság érzelme leng. A hány kardot kovácsoltak, a hány barazdát szántottak, a hány követ összeróttak, a hány képet festettek, az mind a vallásos érzést szolgálta. De ezzel a szent érzéssel elvegyült a becsvágy. A lelkek szelíd gondozója világi hatalomra vágyott. A germánok birodalmának és Nagy Károly márványtrónusának örököse nem csak a maga népe fölött vágyott uralkodni. A pápaság és császárság hosszú küzdelemre készült.

A harci vagy nem laukad, crös, mint akár a bar-

bár világban, csakhogy a kor sugallatára az Isten szolgálatába szegődik. Nehéz gályák usznak a tengeren a szent föld felé, a mint a jó Orthelius nagy gondal oda is pingálta őket térképére, a kaeskarings hullámokra, e sörényes delphinek közé. Így fonódik össze a barbár korszak harcias öröksége a megújult világ választás eszméivel.

Európa közepe viszi a főszeret. A szelek nyugodtabbak. Anglia bizton készül nagy hatalmára, Franciaországban egy hegyes szent király ül a vincennes-i tölgy árnyékában, igazságot szolgáltatva népének, mely legeudákkal övezi az ő felséges alakját s holta után is visszavárja a vén tölgy csonka törzsökéhez.

Magyarországot nem érintette erősen az új világ szellője, de viszont egy eszmekör sem hagyta egészen érintetlenül. Mindazon mozgalmak, melyek odakint viadalra törtek és jutottak, megsuhintották szárnyukat a magyar rónaság felett is. A kereszties befogadástól II. Endrének kereszties hadjáratii fogadalmáig sorra tükrözödnék a nyugat eszméi hazánk történetében, ép oly pontosan, mint történeti emlékeinkben a nyugati stílusok egymásutánja. Ebben a korszakban jut a magyarság történelmi hivatásának betöltéséhez, ahhoz a sokat emlegetett védelmi szerephez, melyet a tatárokkal szemben teljesített. Utóbbi időkben nem kevésé találkozunk ebbeli érdemeinket. Bizonyára kevés okunk volna a dicsekvésre, ha más érdemünk nincs, minthogy

A választás reggeli 8 órakor kezdődik. Figyelmeztetnek a választó polgárok arra, hogy a választásnál semmi nemű fegyverrel vagy bottal megjelenni nem szabad.

Szarvason, 1900. évi október hó 25-én.

A központi választmány nevében:

Liska János
kpv. jegyző.

Melis János
kpv. elnök.

Ujdonságok.

— **A szarvasi gimnázium új palotája.** Impozáns középkorú tel fog legközelebb gazdagodni Szarvas községe. Ugyan is főgimnázium fennállásának százados évfordulóját azzal óhajtja megünnepelni a fenntartó-testület, hogy ez alkalomra új, díszes épületet emel az állam segítségével. Járt is fent Budapesten egy nagyobb bizottság építési segély kérése végett, a mit a kult. miniszter azon időben kilitásba helyezett. Ez a segély a jövő évi országos költségvetésben 200.000 korona összegben már föl van véve s így a költségvetés megszavazása után az új épület építését a jövő év tavaszán meg is lehet kezdeni.

— **József főherceg és a F. M. K. E.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület részvétét fejezte ki József főhercegnek, az egyesület védnökének, abból az alkalomból, hogy a főherceget baleset érte. A beteg főherceg nevében Unterauer József udvari tanácsos a következő táviratban válaszolt a részvét-nyilatkozatra: „Méltóságos Thuróczy Vilmos cs. és kir. kamarás annak, a F. M. K. E. elnökének, Nyitra. Szíves részvétüket Ó Császári és Királyi Fensége hála-lásan köszöni, Unterauer, udvari tanácsos.”

— **Főgymnasiumunknak** az állam felügyeletet ez évben is Géresi Kálmán debreczeni kir. tanfelügyelő fogja teljesíteni, akit a vallásügyi miniszter a felügyeleti jogot újból felruházott.

— **Holtra verte az apját.** Orosházáról megdöbbentő véres esemény hírének halljuk. Apagyilkosság követett el egy fiú anyja védelmében. Ugy történt a dolog, hogy Kovács Márton 74 éves gazda herugott állapotban ment haza és összekapván e miatt a feleségével, egy vaslapáttal véresre verte. Az asszony a kutyával mősta le magát a vértől, mikor hazajött Bálint fia, ki annyira felháborodott apja brutalitásán, hogy megfeledkezett a szülői tiszteletéről és kezét emelt apjára. A részeg apa védte magát és kést rántott fiára, s meg is sebesítette czombján. A fiut erre annyira elfogta az indulat, hogy megfeledkezvén magáról: letépette az öregét és dühében agyba főbe verte. Minnek következtében még az nap este meghalt. A csendőrség a gyilkos fiut letartóztatta.

— **A F. M. K. E. jutalmai.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület minden évben megjutalmazza azokat a felvidéki tanítókat, tanítónőket és óvónőket, a kik a magyar nyelv terjesztésében kiváló

lőbb érdemeket szereztek. Az elnökség most utalványozta ki a zólyomi közgyűlés által megszavazott jutalmakat. A Nemzeti Casino ezredéves alapítványának évi kamatait, 120 koronát Fuchs Pál mátyásfalvi evang. tanító; Bende Imre nyitrai püspök jubileumi alapítványának évi kamatait, 80 koronát Krizsán Mihály lapásgyarmati igazgató-tanító, 50—50 koronát pedig Minczer Rózi hont-németi óvónő, Makoviczky József zólyomlipcsei állami tanító, Környei Irma breznó-bányai állami tanítónő és Thurzó Jolán zólyomlipcsei óvónő kaptak. Az egyesület turóczi vármegyei választmánya, ugyancsak a magyar nyelv tanításában való buzgalmukért, Pauliny Gábor és Weszely Imre ruttkai állami tanítókat 100—100 korona, Gruber János briestyai, Ilgó László folkusfalvi, Kristóczak Lajos ábrámfalvi és Zwierma Teofil hadivégi állami népiskolai tanítókat 50—50 korona jutalomban részesítette.

— **A csendőrszurony.** Dacára a sok keserű példának, a nép sehogy sem tud azzal megbarátkozni, hogy a csendőrszuronyt respektálni kell. — A csendőr nem afféle közéleti rendőr, a ki ija-fija, sógora, komájával elbarátkozik egy pipadományért, hanem katona ki előtt szolgálatban nincs más tekintet a reglamánál. A reglama pedig azt mondja, hogy aki a csendőrszuronyt emel, azt a csendőr leszurhatja. — Ezt a reglamát nem respektálta Noszvágyi András öcsödi lakos, ki anyjával összeperelevén az anyja által segítő eggyel hívott csendőrökre hajrával rohant rá. A csendőr azonban elvette a baltát és hasába döfötte a hosszú szuronyt Noszvágyinak, ki azonnal összerogyott. Szerencsére a szurás nemesebb részeket nem ért s a dühös ember pár hetes betegsége után bizonyára jobban fogja respektálni a csendőrszuronyt.

— **A F. M. K. E. a magyar iparért?** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, mely Magyarország felső megyéiben egész erejével terjeszti a magyar kultúrát, nemcsak iskolákat, kisdudorodákat, nép- és ifjúsági könyvtárakat, dalosköröket alapít, de szolgálatokat tesz a magyar iparnak is. Tizenegy törvényhatóságra kiterjedő hatáskörében hazafias lelkesedéssel munkál közre, hogy kiszorítsa a magyar korona területéről az idegen iparczikkeket. Ezzel a magyar gyujtónak csinál propagandát. Szerződésre lépett a budafoki Unió Magyar Általános Gyujtágyárral, hogy a F. M. K. E. gyujtó elnevezéssel, Magyarország egész területén, magyar gyártású u. n. svéd gyujtókat hoz forgalomba. Az új gyujtók igen tetszetősek, s a magyar gyujtópárnak teljes versenyképességet biztosítanak a külfölddel szemben. Nögyféle gyujtó van: szalon és gazdasági használatra s egyegy kisebb zseb-skatulya dohányzók és utasok céljaira. A F. M. K. E. gyujtók a napokban jelennek meg a közforgalomban. A kiezteket a gyujtókat veszi és fogyasztja, nemcsak a magyar ipart, de a magyar közművelődés érdekeit is előmozdítja, mert a gyár a gyujtók jövedelmének 5%-át a F. M. K. E. kulturális céljaira ajánlotta föl. Kérjünk, követeljünk, fogyasszunk tehát mindenütt F. M. K. E. gyujtót.

— **Megmérgezett család.** Csabán Schwarz Hermann pinczer kis gyermeke a legyek ellen használt mérget pajkoságból beleöntötte a leveses tálba. A család nem vette észre az apró gyerek csinnyét és

valamennyien ettek a levesből. Egy fél óra múlva az egész család rosszul lett, erős mérgezési tünetek jelentkeztek s ekker vallotta ki a kis gyermek, hogy mit tett. Rögtön orvosért szalajtottak, ki ellemérget adván be, megmentette a megmérgezett családot s egyúttal a hatóságnál jelentést tett a veszedelmes légyölő szer árusításának betiltása iránt.

— **Öngyilkos fiatal leány.** Alig 18 éves serdülő szép leány vetett véget Orosházán életének. Batori Máriának hívják, szolgálatban volt Jankó János orosházi gazdánál, s ennek vadászfegyverével lőtte magát szíven. A lövéstől ruhája is meggyulladt s a hazatérő házbellek már csak megpörkölt tetemére találtak. Tettéknek okát nem tudták, mert levelet nem hagyott hátra.

— **Öngyilkosságok.** Mező-Berényben Boros Károly 20 éves csizmadiaségőlet behívták katonának. Mikor a behívót kézbesítették neki, nagyon elbusulta magát, s annyira félt a katonaságtól, hogy kétségbeesésében kiment a laposi kertek alá és ott egy vízzel töltött pisztollyal szájába lőtt. A lövés teljesen szétromosolta fejét s csaknem felismerhetetlen állapotban találtak meg holttestét. — Gyomai meg egy fiatal asszony Fokete Endréné lett öngyilkos. Férjének megtakarított pénzcsomagját arányonként titokban elköltötte s annyira félt ura haragjától, hogyha ez megtudja, hogy e fölötti féltelmében felakasztotta magát.

— **A szarvasi iparos ifjak** önképzőköré által f. hó 14-én rendezett szüreti mulatságon a bevétel 401 korona, a kiadás 331 korona volt, s így az egylet pénztára 70 korona tisztajövedelemmel szaporodott. Mint értesüljünk az egylet szokásos karácsonyi bálját ez évben is megtartja decz. 26-án, s megkezdődtek az előmulatkoztok. hogy ezen mulatság is úgy erkölcsileg, mint anyagilag a legsikerültebb legyen s hogy a résztvevőket a sablonos báli mulatságon kívül egy kellemes meglepetésben is részesítsék.

— **Katonai lóvásár** volt tegnap Szarvason felyeztetve volt 72 db. ló közül csak 2 drbot vett meg a bizottság katonai czelokra.

— **Szabadságon.** Járásunk közszeretében álló főszolgabírája Dr. Kresmárik János a jövő hó 7-ától kezdődő 6 hetes szabadságra megy, amely idő alatt helyettese Dr. Wielend Sándor gyulai fszibiró lesz.

— **Tüzi láрма** Melis Mátyas szarvasi birtokos istállójában az összehordott szalma f. hó 24-én eddig ismeretlen okból meggyulladt. Szerencsére a nagy füstből hamar észrevették a házbellek a tüzet, akiknek lármájára az összeszaladt szomszédok azt eloltotta, mielőtt nagyobb szerencsétlenség történt volna.

— **A forró víz.** Janis Pál 3 éves kondorosi gyermek f. hó 21-én a konyhában játszadozott, s a közben egy forró vízzel telt tálal magára rántott. A forró vízmellét és hasát összeégette annyira, hogy másnap seibe belehalt.

CSARNOK.

Még a tyuk is kikaparja.*

(Humoreszk.)

Micsoda? Huszonnégy darab ujdonatj zsákok loptak el a magtárból? kiáltotta a tessenyői tiszt-tartó dühében.

Epen kéttucat! viszonzá az ispán, mind meg annyi meg volt számozva és bélyegezve. Aztán minő vázson volt. Akár ingeket lehetett volna belőle varratni.

De nem vasárnapra, jegyzé meg Sovány Ignác uradalmi írnek.

Mindegy! Azért mégis a legfinomabb zsákvázson volt. Miskolcon vettük az árverésnél.

Ez hallatlan vakmerőség! dühögé a tisztartó, miközben letette öbös tajtpipáját. Valóságos tolvaj csövesek! Be kár, hogy többé nem szabad botoztatni, valamennyit deresre huzatnám. No de majd végére járunk a dolognak. Amice Sovány! küldje ide a kisbíró hadd szimatoljon azokban a házakban hol az enyveskezüket gyanítja.

A kisbíró megjelent, hogy a küldetéséhez fogjon.

A tisztartó megrökönyödött. Kékült, zöldült dühében, mert a malomban a molnár nagy csodálkozására minden zsákcet megszagolt, s még se volt eredménye. Sovány Ignác hasonlókép cselekedett a péknél. Semmi eredményt se mutathatott fel, s mindketten az éjjeli órban biztak.

*) Mutatvány szerzőnek karácsonykor megjelenő elbeszélés-kötetéből.

történetesen rajtuk tört meg töröknek, tatárnak pusztító ereje. Bajos volna elhinni és elhítenni, hogy mi e korban nem létfentartási harcot vívtunk, hanem a művelődés bajnokai voltunk.

Főlölesége a magyar történelmet művészi módra feldiszníteni. Természetes egyszerűségében a legszebb az Árpád-királyok története nem olyan-e, mint egy szép magyar népmese, szent királyaink emléke, mondáink aanyfűzére magától is nem fényeskedik-e?

Ha a magyar nemzetnek e kor eszméi történetében nem jutott is vezető szerep, eseményeinek gazdagsága, fejlődésének ereje, méltán figyelmet gerjeszt.

Mindedig nem olvadt össze kellőképpen hazánk történetének képe a külföldivel. Ez a most megjelent könyv azonban nem csupán kitűnően beszéli el Magyarország történetét II. Endre holtáig, hanem egyúttal a lehető legszorosabb kapcsolatba hozza a művelt külföld történetével. Itt kezdődik tulajdonképpen az új nagy magyar világtörténetnek hazafias feladata és tudományos újítása, hogy nemzetünk történetét az európai keretbe belevonja. Ezt mulasztják el a külföldi tudósok, részint, mert érdemeinket nem ismerik, részint, mert e nagy munka rugója, a hazafias érzés, nincsen meg bennök. Most végre akad egy kiváló magyar tudós, a ki ennek a munkának jókora részét nagy lelkiismeretességgel és dicsőségesen oldotta meg.

E kötettel immár ötödik kötete hagyja el a sajtó l Nagy Képes Világtörténetnek. Az egész munka 12 nagy kötetre van tervezve. Marcali Henrik egyetemi tanár, akadémikus és nagyírű tudós szerkeszti a válatatot s ő írja az új kor hat kötetét. A vállalat mindenestre nagy nyereség irodalmunkra, mert illusztrációkban és szövegben egyaránt a legújabb kutatások után igazodik s az egyes köteteket a legjelesebb erők írják.

Egy kötet ára 8 frt. Kapható minden hazai könyvkereskedésben s a kiadó Révai Testvérek Irod. Int. Részvényiársaságnál (Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) havi részletfizetésre és füzetekben is.

Mika Sándor új kötete valóban jeles mű. A kornak pontos és biztos rajza egyesül benne a vonzó előadás-sal, a tudós alaposága a kritikus válogató erejével. Nem sokat írt eddig, de minden munkája a legjobbakközül való a maga nemében. Irói egyénisége nem lép erősen elő, de figyelmessége az elrendezésben, gondja a beosztásban, ébersége elbeszélés közben, folyton mutatkozik.

Egyes fejezetei a legjelesebb külföldi szakmunkák fejezeteivel vetekednek, a nélkül, hogy azok kölcsönzései volnának. Szívösen időz a nagy egyéniségek rajzánál, de rití a módját, hogy az egyénről beszéve, mint kelljen korpépet nyújtania. Sokszor részletez, a nélkül, hogy aránytalan volna; részletrajza nem henyé szőhal-maz, hanem az érdekes vonások megvilágítása és csoportosítása. A politikailag döntő események mellett jó szemé van a kisebb, titkosabb fejlődések megfigyelésére is, milyen a városok önállóságának kialakulása. Mindig ügyet vet a politikai mellett a művelődéstörténetre is, sőt a gazdasági jelenségek sem kerültek el figyelmét. Melg szavakkal ír az ősi jobbágytság helyzetéről s a vasalusi és hubérur viszonyát, nemkülönb a lovagvilágot, oly eleven tollal írja le, hogy regényirótól is jó volna. Figyelmét a szöveg sem foglalja el egészen. Az illusztrációk is nagy gondal vannak megválogatva és elhelyezve, úgy, hogy az olvasórak valóban könnyebb-séget is szereznek az élvezet mellett.

Éz mint valami elkárhozott lélek járt a faluban. Két üveg badacsonyi ígérték neki, ha az igazi tolvajt elfogja. Ez a remény, hogy bort kap, tűzbe-vizbe is kergette volna a tolvajokért. Megfigyelt minden szögletet, benézett minden hasadékon, lyukon, s ugyan ezt tette minden házban, hol huz szemé valami gyanust láthatott.

Bár sok gorombaságot kellett zsebrá dugnia, sőt némely helyeken seprűvel verték ki, még se fedezett fel semmit.

Végre világosságot látott szeme, s Kukoricák Jancsi fiát látta vászon nadrágba kijönni. Rendőri orra már megérezte a badacsonyi bor szagát.

Nyájas szavakkal szólította meg a fiút és kérdezte, hogy anyja nem zsákból csinálta-e a nadrágot? — mire a fiu elkezdett pityogolni és ordítva futott el.

Az éjjeli őr azonban a fiu után mept, a fiuom diplomáciai nyelven adta tudtára az anyjának, hogy e gyönyörű szövet, annyira meggyerte tetszését, miszerint elhatározta, hogy ebből fog magának nadrágot csináltatni, ennélfogva tehát kéri, mondandó meg, hol lehet kapni e kitérdő szövetet.

Oh! a bessenyői éji őr ravasz kopé volt, s politikai beszédének biznysosan lett volna hatása, ha a bőmbőlő fiu bele nem szól hogy:

— Anyám az éji őr azt mondja, hogy te zsákból csináltad a nadrágot!

— Micsoda? — kiálta dühösen az öreg Kukori céné — én zsákból csináltam a nadrágot? — Én? te részeges gazember. Most mindjárt —

Hogy mit csináljon „most mindjárt“, azt az éjnek hű öre rövid fejtörés után is kitalálta.

Ő csak a seprűt látta Kukoricáné kezében. „Futni szegyen, de hasznos“ ezt tartotta szem előtt az éji őr, s menekült ki a házból, kísérv a parasztnők hangos kaçajától és a kutyák ugatásától.

(Csak nő ne lett volna! mondá a kisbírónak, midőn a községházához ment vissza, s elmesélé az esetet neki. Asszonyok ellen nem lehet olyan határozottan fellepni. Óvatosnak kell lenni. De türelem! majd napfényre kerül a dolog!)

E szavak után a hivatal-szobába ment, hogy jelentést tegyen működéséről. De végre nem tudhat pört Kukoricák ellen, egy pár új nadrág miatt?

A bessenyői törvényhatóság nem tartozott többé ama korhoz, melyben holmi Kukoricák at kinpadra vontak, hogy vallomásra bírják. (Ámbár a tisztartó nagyon hajlandó lett volna erre.) Várni kellett tehát. A zsákok nem kerültek napfényre.

Vajjon nem mardosta-e a tisztartó szívet, vagy pedig Hekuba fonala ért véget, eszt nem tudjuk meghatározni. Elég az hozzá, hogy a derék tisztartó szeptember vége felé egy szép napon ágyba került és meghalt. Vég percében kétely támadt benne a menyország igazság szolgáltatása iránt, a hova jutni remélt mert a zsák-tolvajok még most is büntetlenül jarkáltak és talán gunyolták.

A temetés ünnepélyes volt. A jószág- és falu notnilitásai jelen voltak. Még a gonosz Kukoricáné és társnői ünnepélyesen lépdelték az éji őr mellett, ki horpadozó kalapját gyászfatyollal díszíté és hóna alatt énekes könyvet vitt. Igaz, hogy a fonakul gombolt

kabátnak bal lebernyege rövidebbnek látszott és a helyzet komolyságát nagyban csökkentette, ehhez járul még a hirtelen keletkező zápor, mely a kíséretet ugyancsak megáztatta. Ez mind a mellett méltóságteljesen haladt. Csúpán a nők mint ilyenkor tenni szokták, szoknyájukat esernyő gyávaút emelték fejök fölé.

Hah! de mi mutatkozott e pillanatban a kissé hátra maradt Sovány Ignác úram előtt? Mit kelle olvasnia az asszonyok szürke alszoknyáiról?

— Bessenyő 9 sz. — Bessenyő 24 sz. — 16 sz. stb. Elborzadva állott behajította esernyőjét és meglökte vele az éji őrt, magához intette és néman mutatott a vádiratra. A derék éjőre elejtette énekes könyvét, mely alkalommal két ludat halálra ijcsített és mondá:

— Még is van igazság a földön, mi se marad titokban, mert még a tyúk is kikaparja! Ott vannak a zsákok,

k. Mártonffy Imre.

Közgazdaság.

Füllesztett takarmány étetése fejőstehenekkel.

Célszerű-e teheneknek a széna-szecsakát fülleszteni és mi az eljárás, ha keverékül esu pán kevés áztatott olajpogácsa és dara áll rendelkezésre? Az árpadarag-e, vagy a buzakorpa ezélszerűbb, illetve hasznosabb a tejelésre nézve?

Ha a fejőstehenekkel sok szalastakarmányt, de különösen sok szalmát vagy rosszabb minőségű szénát kell etetni, akkor gyakran előnyösnek mutatkozik az, ha a szalastakarmányt gőzölve etetjük; ha pedig nem rendelkezünk gőzölővel, akkor ugyanazon előnyöket füllesztés által is elérhetjük. Itt úgy járunk el, hogy a szalastakarmányt megszeccsákva s a répával, olajpogácsával, darával stb. jól összekeverve 60—70%-nyi vízzel lelocsoljuk s ismételt átlapátolás által egyenletesen átmedvesítjük; ezután legalább 1½ méter mély deszkaládába tiporva s deszkákkal letakarva, kövekkel megterheljük s 2—3 nap múlva föletetjük. A nedves takarmány a ládában csakhamar erjedni kezd, minnélfogva mintegy 45°C-ra fölmelegszik s borsavanykás ízű lesz s ezen iz az, mi miatt a füllesztést, mint kevésbé szalastakarmányok egyik legjobb javítási módját ajánlani lehet.

Ellenben nem célszerű az olyan szalastakarmányt fülleszteni, melyet a tehének természetes minőségben is szívesen esznek, részint mert itt a takarmány ízének javítása fölösleges, részint pedig, mert a füllesztés meglehetősen körülményes, sok ládát kíván, nagy tisztaságot tételez föl s mert a takarmány a füllesztés hanyag keresztülvitelénél igen könnyen megpenészedik. A füllesztésnek tehát csak az a rendeltetése, hogy a takarmány ízét javítva a teheneket arra képesítse, hogy sokat egyenek abból a takarmányból, a melyből máskülönben nem lennének képesek sokat fogyasztani.

Nagyon hideg időben még azon előnye is van a füllesztésnek, hogy így aránylag olcsón részesíthetjük a teheneket meleg takarmányban

s valószínűen ez okozza azt, hogy a füllesztett takarmánynak valamivel nagyobb a táphatása, mint a nem füllesztetté, dacára, hogy a füllesztésnél előálló erjedés folytán bizonyos tápanyagok elpusztulnak; de a takarmány táphatása nem fokozódik a füllesztés által annyira, hogy a vele járó kellemetlenségeket ellensúlyozná. Ezért már csak nagyon kivételesen füllesztünk még, mert most inkább a kényelmesebb gőzölés által igyekezzenek azokat az előnyöket elérni, melyeket azelőtt a füllesztéssel értek el.

Áttérve a másik kérdésre csak annyit mondunk, hogy árpadara előnyösebben hat a tej elválasztásra, mint a buzakorpa, de miután a buzakorpa több fehérjét tartalmaz s egyszersmind olcsóbb is, inkább azt adjuk a tehéneknek; azonban 2—2.5 kg.-nál többet nem tanácsos közpnagy tehenekkel naponta etetni. Még jobb, ha legfőkébb 1 kg. korpát számítva, olajpogácsát és malátacsirát is juttatunk a tehéneknek, mert utóbbiak, de különösen a malátacsira fölmulja a korpát a tejelválasztásra gyakorolt hatásában.

Időjárési jelentés 1900 október 26-ig.

Nap	Csapadék 24 ó. alatt m. m.	Hőmérséklet C. fokban					Jegyzet Az eső kezdete és vége
		7 reg.	12 d. u.	19 este	0. kö-zép		
20	0.2 köd, eső	8.2	12.5	5.8	8.8	reg. és este gyenge köd, éjjel eső	
21	8.9 köd eső	5.0	9.8	11.4	8.9	egész nap ködös eső éjjel eső	
22	0.5 eső	14.4	10.2	4.5	9.7	d. e. 5 ó 30 p. 6 ó 35 p. és éjjel eső	
23	2.1 eső	4.9	11.0	8.1	8.0	dél előtt eső—0.4	
24	0.4 eső	6.5	8.6	4.6	6.6		
25	dér	2.0	12.0	3.2	5.7		
26	dér	1.2	12.0	6.6	6.6		

Szarvas 1900. okt. 27.

Plenczner Lajos.

Nyiltér*)

A „Szarvasi Lapok“ mult számában megjelent „Nyiltérre“ vonatkozólag annyit felelek, hogy Schönfeld Mihály ú. v. ellen sajtó utján elkövetett becsületsértés és rágalmozás vétsége miatt az illetékes hatóságnál a feljelentést megtettem.

Budapest okt. 5.

S. E.

*) E rovathatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős a szerkesztésért Sámuel Adolf.

Hirdetmény.

Privát német nyelv tanítás a melyre minden jó családból lévő fiuk és leányok felvevődnek és a legkönnyebb Methodus szerint bár kiis könnyen elsajátíthatja a német nyelvet.

A beiratások a Petőfi utczába id. Szlovák Pál ur házába 990 sz. a. eszközöltetnek, és az órák 11—12-ig d. e. és d. után 4—5-ig 5—6-ig tartatnak meg, a beiratás után a tanítások azonnal elkezdődnek.

Havi tandij 3 frt.

mély tisztelettel

Sipos János

privát német nyelv tanár.

Hirdetmény

605 magyar hold szántó földből álló birtokomat gazdasági épületekkel és lakóházzal ellátva 1901 évi Október hó 1-től több évekre haszonbérbe kiadom. A föltételek megtudhatók a tulajdonosnál.

Schreiber Dávid

Kondoroson.

Engedélyezett kör fűrészre berendezett tűzi fűtőlevegő

ajánlok I-ső rendű tűzifákat házhoz szállítva kívánat szerint fölfűrészelve akár ölszámbra

továbbá ajánlok I-ső rendű tömör szenekeket legpontosabban szállít

Pletenik József

Lakás változtatás

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Beliczey-utca 11. sz. a. alatt lévő lakásomat f. hó 24-től idősb. Mikolay János házába (Gróf Csáky Armin-utca) helyezem át. A n. é. közönség becses pártfogását továbbra is kérve, maradtam tisztelttel

Mihályi Pál
lérfi szabó.

A Richter-féle Tinct. capsici compos.

Ezen Horgony-Pain-Expeller néven is ismeretes, igazán népszerű házi szer most már 25 év óta legjobb fájdalomcsillapító be-dörzsölésnek fényesen behi-zonyult közönségnél, eszénél, tagszag-gatásánál stb. néf. A föld összes or-szágaiban nagy elterjedést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek jog-gal ajánlható.

A Tinct. capsici compos.
(Horgony-Pain-Expeller)

kimagasló állását a fájdalomcsillapító be-dörzsölések között diadalmasan megtartotta, különféle felbujtás és utánzatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyít-ék arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rossztól.

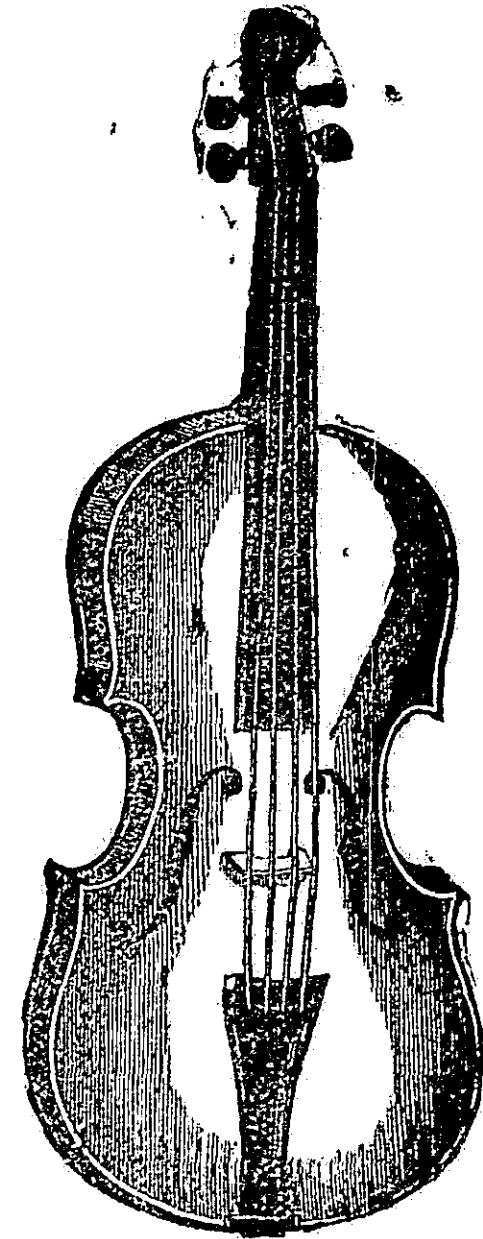
Hogy értéktelen utánzatot ne kapjunk, bevásárlás alkalmával vedjünk rá, a vörös horgonyra figye-lendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint nem valódi visszautasítandó. A gyógyszerárakban kap-ható 40 kr., 70 kr. vagy 1 ft. 20 krnyi árban üvege-nként; Budapeston **Török József** gyö-gyszerésznél.

Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thüringiában.

Kitüntetés:
Arany éremmel az 1900. párisi világkiállításon az összes versenyzők között a hangszerek csoportjába. Hadsereg szállításért ezüst éremmel.

STOWASSER J.

cs. és kir. hangszergyáros,
a cs. és kir. hadsereg és a m. kir. honvédség
egyedüli szállítója.
BUDAPEST, II., Lánchíd utca 5. szám a

Iskolai és mesterhegedűk vonóval
Gordonkák, nagygyógök vonóval
Fuvolák, szárnykürtörök

Ósi magyar tírogató szabadalmazva
Czimbalmok
Elpusztíthatatlan, kitűnő erős hangú harmónikák.

Egy finom hegedű vonóval és tokkal 7 forint.
Templomi és más zenekarok részére szüksége.

fuvó és vonó hangszerek

előnyös fizetési feltételek mellett, legutányosabb árban szállítanak. Községi dobok, a legutányosabb árakon. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Harmónika árjegyzék külön kérendő-Magyarország legnagyobb fuvó-, vonó- és ütő hangszergyára.

8-12

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépjáratások Budapest 63. sz. Váci-körút
által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek
2¹/₂ és 3-vasú ekák és minden egyéb gazdasági gépek.
2- és 3-vasú ekák és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletek árjegyzékben
nézve ingyen és bérmentve
kérjék meg.

Columbia-Drill
legjobb sorvetőgépek,
szecskavágók, répvágók,
kukoricza-morzsológépek,
darálóok, őrlő-malmok,
egyszerűes acél-ekék.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cseplőgép-gyára.

81-18

Kávéház és szálloda megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Szent andrási Takarékpénztár tulajdonát képező Központi szállodát és kávéházat, bérletben átvettem. Főtörekvésem oda irányul, hogy a jó és pontos kiszolgálással a n. é. közönség megelégedését kiérdemljem. Azonkívül jó és olcsó konyhát rendeztem be, s a kosztolbi szándékozók nálam akár napi, akár havi fizetésért olcsón étkezhetnek. — Jó minőségű, s tiszta borokat tartok készletben. Szobák olcsón.

Tisztelettel
Stern Manó
kávész.

6363. Szarvas község előljáróitól.
1900.

HIRDETMÉNY.

Alólirott községi előljáróság ezenné közhírré teszi, hogy a f. év tavaszán, hozzá értő aradmegyei szőlő munkásokkal, riparia portalis amerikai alanyon 36,000 drb fás ojtványt készítettett és pedig:

a) borfajok:

1. Olasz rizling	4247 drb
2. Kadarka	6167 "
3. Bakator	3000 "
4. Mézes fehér	3900 "

b) esemege fajok:

5. Muscat Alexander	1580 drb
6. Chasselas rouge	7450 "
7. Muscat Hamburg	2350 "
8. Chasselas musque blanc (passatutti)	7306 "

Összesen: 36 é_n drb

Ezen ojtványok a f. év őszi fognak kiválogattatni s az előljáróság által szarvasi szőlőbirtokosoknak előállításí áron eladatni.

A szarvasi szőlőbirtokosok közül csak azok tarthatnak igényt a kedvezménye-árra, a kik ojtványok eladásával üzletszes rüen nem foglalkoznak.

Vidéki szőlőbirtokosok részére adandó ojtványok ára külön fog megállapíttatni.

Eladásra csak jól összeforrott s kifogástalan gyökérzetű I-ső osztályu ojtványok kerülnek.

Megrendelések már most előjegyezhetők a községi pénztárnoknál s az ojtványok ára átvétel előtt ugyanott fizetendő ki.

Szarvas, 1900. július 26-án. 12-12

Az előljárók nevében:

Sajacz József,
h. első jegyző.

Melis János,
bíró.